

«ΕΠΙ ΑΣΠΑΛΑΘΩΝ Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ»

Ο Ελληνισμός, ο Μητροπολιτικός και ο Απόδημος, όπως και όλη η ανθρωπότητα, βρίσκονται μπροστά σε κρίσεις και αδιέξοδα, κοινωνικά, ηθικά, πολιτισμικά, οικονομικά, θεσμικά, τα οποία κλωνίζουν την παγκόσμια συνεργασία και ειρηνική συνύπαρξη, και ταλανίζουν τον σύγχρονο κόσμο.

● Του Σίμου Πλατύ

Αν επιχειρήσουμε μια αδρομερή αναδρομή στο παρελθόν, θα μπορούσαμε να εξαγάγουμε αβίαστα το συμπέρασμα πως, μέσα στο διάβα τόσων χρόνων, ο Ελληνισμός είχε πάμπολλες φορές βιώσει την ακμή, εκείνη, που οδήγησε τους αρχαίους Έλληνες στην τελειοποίηση ψυχής και πνεύματος. Ο Ελληνισμός έχει καταφέρει να βγει ακέραιος μέσα από πολλές δυσκολίες, κρίσεις και αδιέξοδα, και να συνεχίσει την λαμπρή και μακραίωνη πορεία του μέσα στους αιώνες.

Ποια είναι, λοιπόν, αυτή η μαγική ουσία που έχει μέσα του ο Ελληνισμός και κάνει τον κόσμο να νοιώθει σαν δική του ιστορία, την ιστορία του; Είναι αυτό το άπιαστο πνεύμα που έχουμε μέσα μας όλοι οι αΈλληνες. Αυτό το ήθος που μας δώρισε ο Θεός. Οι αξίες της αρετής, τα αγαθά της ειρήνης, της δικαιοσύνης, της δημοκρατίας, του ολυμπακού ιδεώδους που ξεκίνησε από την Αρχαία Ελλάδα, κλείνονται και φυλάγονται στην αθάνατη ψυχή μας. Και αυτές οι αξίες είναι που συνιστούν τη βάση του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού και της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Γι' αυτό και καλούμαστε ως Ελληνισμός να προσαρμοστούμε σήμερα σε ένα νέο κοινωνικοοικονομικό σύστημα με προεκτάσεις και προκλήσεις πολιτικές, εθνικές και πολιτισμικές. Ενώ οι προκλήσεις και τα αρνητικά συνεπακόλουθα μπορεί να κηλιδώνουν την σημερινή κοινωνία, οφείλουμε με τρόπο αντάξιο της μακραίωνης, λαμπρής ελληνικής ιστορίας μας να τα αντιμετωπίσουμε. Με υπευθυνότητα απέναντι στους άλλους λαούς και απέναντι στον εαυτό μας αλλά και με αξιοπρέπεια, πρέπει να συντελέσουμε δραστικά στην πρόοδο και ειρηνική συνεργασία του σύγχρονου κόσμου.

Το όραμα της ειρήνης τότε μόνο μπορεί να γίνει πραγματικότητα, αν ο πολιτισμός κατορθώσει να συγκεράσει την τεχνολογική ανάπτυξη με τις ανθρωπιστικές αξίες. Ειρήνη σημαίνει αλληλοκατανόηση, μετριοφροσύνη, αλληλεξάρτηση, ανεκτικότητα. Αντίθετα, ο απερίσκεπτος ατομοκεντρισμός μπορεί να μετρατρέψει την τεχνολογική ανάπτυξη από παράγοντα ειρήνης σε παράγοντα αντιπαράθεσης και μισαλλοδοξίας.

Τεχνολογική ανάπτυξη, ειρήνη και ευημερία

συνθέτουν ένα υγιές τρίπτυχο, όταν η πρόοδος αποβλέπει και στην ποσοτική, αλλά και στην ποιοτική ευζωία. Έκφραση αυτής της ιδέας το έργο του Κηφισόδοτου που βρισκόταν στην αγορά της κλασικής Αθήνας και παρίστανε την θεά Ειρήνη να κρατά το παιδί Πλούτο. Η όλη σύνθεση φάνερωνε ότι εκεί που υπάρχει ειρήνη, οι άνθρωποι ευτυχούν.

Ο Αριστοφάνης στην ομώνυμη κωμωδία του «Ειρήνη» εξυμνεί, αποθεώνει τα ευεργετικά επιτεύγματα της ειρήνης μέσα από τα λόγια του χορού: «... μόνη εσύ τα αγαθά μας χάριζες, στο δικό σου τον καιρό χίλια βλέπαμε καλά και γλυκά και ανέξοδα ...».

Το πιο πολυσυζητημένο θέμα στις μέρες μας είναι το θέμα της ειρήνης. Θέμα το οποίο λίγο ως πολύ απασχόλησε τον άνθρωπο από της νηπιακής του παρουσίας πάνω στον πλανήτη. Η ειρήνη ώθησε την ανθρωπότητα στη σύσταση διεθνών οργανισμών (Ο.Η.Ε., Συμβούλιο της Ευρώπης κ.ά.).

Ένα διάχυτο πνεύμα οικουμενισμού δημιουργεί προοπτικές για την πολύπλευρη επαφή μεταξύ των λαών, για ειρηνική συμβίωση και συναδέλφωση, για διεθνοποίηση της κουλτούρας και συνακολούθως για κατάρριψη φραγμών και προκαταλήψεων. Επιτρέπει, επίσης, την ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, ιδεών, γνώσεων και πληροφοριών σε όλο τον κόσμο.

Η τεχνολογική ανάπτυξη βοήθησε στην βελτίωση των συνθηκών της κοινωνικής συμβίωσης, συναδέλφωσης, αλληλοκατανόησης και στον εκσυγχρονισμό των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών. Ενίσχυσε την θεμελίωση των πολιτικών και δημοκρατικών ελευθεριών και την κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο τομέα αυτό είναι καθοριστικής σημασίας στο έργο που επιτελούν τα ΜΜΕ, προβάλλοντας σε διεθνές επίπεδο οποιαδήποτε παραβίαση του διεθνούς δικαίου και της ηθικής τάξης, δρώντας έτσι ανασταλτικά σε κάθε προσπάθεια υπονόμησης της παγκοσμιοποίησης, της κοινωνικής ευημερίας και της ειρηνικής συνεργασίας.

Εξάλλου, στην Κύπρο μετά την βάρβαρη τούρκικη εισβολή του 1974, καταστρατηγούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αποτέλεσμα της ανεπάρκειας

ας ειρήνης. Βιώνοντας τα δεινά του πολέμου και έχοντας αποκλείσει οριστικά την υιοθέτησή του ως μέσου για επίλυση του προβλήματός μας, επιδιώκουμε τη λύση του προβλήματος μας στα πλαίσια των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών και στη βάση του διεθνούς δικαίου, με τη διασφάλιση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και εποίκων. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία και βιωσιμότητα μιας πιθανής λύσης, είναι η ειρηνική συμβίωση των δύο Κοινοτήτων, αναγκαίο στοιχείο για την πρόοδο της Κύπρου.

Οι συνθήκες κοινωνικής συμβίωσης βελτιώνονται μέσα από ένα οικουμενικό πνεύμα φιλειρηνισμού, ενώ οι κοινωνικοί θεσμοί συνεχώς ανανεώνονται και αναβαθμίζονται. Πρόδηλη είναι και η ευρεία βελτίωση στην παροχή της εκπαίδευσης, καθώς και η παροχή της ανάμεσα στους ενήλικες μέσω της δια βίου εκπαίδευσης.

Μέσα στο ίδιο φιλειρηνικό πνεύμα η δημοκρατία καταξιώνεται ως το ιδανικότερο πολίτευμα, δημιουργία ακραιφνής της κλασικής Αθήνας, που έχει ως απώτερο σκοπό και στόχο την ανάδειξη και την επίτευξη του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου και την δικαίωση του ατόμου ως ηθικής, αυτόνομης συνείδησης. Με πρώτιστα γνωρίσματα την πολυφωνία και την αξιοκρατία προσφέρει στον πολίτη την ευκαιρία να ασκήσει κριτική, να

συμφωνήσει ή να διαφωνήσει με την εξουσία μέσα από ένα εποικοδομητικό, ειρηνικό και ώριμο διάλογο και να συμμετέχει ενεργά στα κοινά χωρίς να είναι απράγμονας.

Η παγκοσμιοποίηση ως οικουμενικός πολιτισμός, θεμελιωμένος στις αξίες του δημοκρατικού αλληλοσεβασμού και αλληλοεκτίμησης, αξίες κληροδότημα του ελληνικού πολιτισμού, σημάδεψε την πορεία της ανθρωπότητας από τα αρχαία χρόνια ως τα μεσαιωνικά και έτσι τώρα στην σύγχρονη εποχή δυναμώνει τους δεσμούς ανάμεσα σε ανθρώπους, ομάδες, έθνη, φυλές, απαμβλύνει την ξеноφοβία, απογυμνώνει τον ρατσισμό ως παρωχημένο και βάρβαρο δόγμα, απομακρύνει τον επιίατη του πολέμου και ευνοεί την κριτική στάση των λαών απέναντι στις σκοπιμότητες του αυταρχισμού. Φυσικά, δυστυχώς κάποτε, οι θετικές αυτές συνέπειες της οικουμενικότητας μένουν συχνά λόγος κενός, ρητορικός.

Οι αρνητικές επιπτώσεις του πολέμου, με την πίεση που ασκούν πάνω στον άνθρωπο, γίνονται αίτια να εκτιμηθούν ορθά οι θετικές επιδράσεις της ειρήνης. Συνεπώς, ο πόλεμος με όλα τα αρνητικά του επακόλουθα, αποθεώνει την ανάγκη για ειρήνη.

Η τεχνολογική ανάπτυξη ξεκίνησε με σκοπό την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, την καλύτερη και απλούστευση της ζωής. Όμως, δυστυχώς,

η εξέλιξη των πραγμάτων, διέψευσε τις ελπίδες για ένα ειρηνικό, γόνιμο και ελπιδοφόρο μέλλον. Ο 19ος αιώνας σηματοδεύτηκε από την βιομηχανική επανάσταση. Παραμονές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου το σκηνικό γίνεται ζοφερό. Η βιομηχανία από βιομηχανία τεχνολογικής ανάπτυξης μεταβάλλεται σε βιομηχανία πολεμικού υλικού, η οικονομία από οικονομία ειρήνης σε οικονομία πολέμου. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο κόσμος γνωρίζει τεράστιες επιστημονικές και τεχνικές προόδους που ανατρέπουν τις συνθήκες ζωής στις αναπτυγμένες χώρες και εξανεμίζουν τις ελπίδες για ειρήνη. Οι στρατιωτικοί και οικονομικοί συνασπισμοί, ο ψυχρός πόλεμος, η νεοαποικιοκρατία κλονίζουν συνθέμελα το οικοδόμημα της ειρήνης και διαμορφώνουν μια κίβδηλη και επισφαλής ειρήνη που στηρίζεται στην ισορροπία του τρόμου.

Ο 20ος αιώνας, μολοντί μας ξάφνιασε με τις επινοήσεις και τις μεγαλοστομίες του, πέτυχε να φτιάξει ένα κόσμο συνονθύλευμα αντιφάσεων και φρικαλεοτήτων. Η μηχανοκρατία περιφρόνησε τον πνευματικό πολιτισμό. Η παράκρουση της τεχνολογίας, δημιούργησε αλυσιδωτές και δραματικές επιπτώσεις, οικονομικές, πολιτικές,

περιβαλλοντολογικές, κοινωνικές και ηθικές. Το χάσμα τεράστιο και αγεφύρωτο ανάμεσα στις ανεπτυγμένες χώρες και εκείνες του τρίτου κόσμου. Η υπανάπτυξη, η μιζέρια, η εξαθλίωση, η φτώχεια, ο αναλφαβητισμός, η ανεργία, ο υποσιτισμός, η μετανάστευση, είναι τα κύρια γνωρίσματα του τρίτου κόσμου, απότοκα της απουσίας ειρήνης.

Στο πολιτικό επίπεδο με την ανάπτυξη της πληροφορικής γίνεται ευκολότερη η αστυνόμευση της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής του πολίτη, από τις αυταρχικές εξουσίες. Οι συνέπειες από την κατάχρηση του φυσικού περιβάλλοντος άμεσες τόσο στον σωματικό όσο και στον ψυχικό μας κόσμο. Το άγχος κατάντησε μια αδιόρατη απειλή για τη ζωή μας. Η αβεβαιότητα της ύπαρξής μας, η αυθαίρετη συμπεριφορά των ισχυρών της γης, η ανασφάλεια από τον κίνδυνο ενός πυρηνικού όλεθρου μάς κατατρύχουν καθημερινά. Ένα πνεύμα αποθηρίωσης και αυταρχικού δεσποτισμού διακρίνει τις διακρατικές και ανθρώπινες σχέσεις. Ο πλουραλισμός σε όλους τους τομείς της ζωής μας οδήγησε στον εξανδραποδισμό, σε κοινωνικές αντιπαραθέσεις, σε κενόδοξες διεξόδους, όπως η εγκληματικότητα, η επιθετικότητα,

η βία, τα ναρκωτικά.

Σήμερα ελλοχεύουν πάμπολλοι κίνδυνοι, κίνδυνοι που μπορούν να μας φθείρουν και να μας αλλοιώσουν, οδηγώντας μας στον ηθικό ξεπεσμό. Η προσκόληση όλων μας στην ύλη, η καταναλωτική μανία, η προβολή του ατομικού συμφέροντος, οι οικονομικές σκοπιμότητες, οι πολεμικές συρράξεις, η ανάπτυξη του μάρκετινγκ με γνώμονα μόνο την κερδοσκοπία, οδήγησαν στον παραγκωνισμό της ηθικοπνευματικής διάστασης του πολιτισμού.

Δεν παύει, παράλληλα, όμως, να παραμονεύει ο κίνδυνος πολιτιστικής αλλοτρίωσης και πνευματικής ισοπέδωσης. Ο πνευματικός τομέας του ευρωπαϊκού πολιτισμού ήδη νοσεί και δέχεται αλλεπάλληλα πλήγματα από φαινόμενα, όπως η μαζικοποίηση. Αξίες με δεδομένο μέχρι τώρα περιεχόμενο «ρευστοποιούνται» και συμβάλλουν μαζί με την αποπροσωποποίηση των κοινωνιών, στην αλλοίωση της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας των λαών της Ευρώπης. Μέσα στο σύγχρονο κόσμο απειλούμαστε και από το επιβλαβές φαινόμενο της ξενομανίας, του μιμιτισμού. Ο κίνδυνος απώλειας της εθνικής μας ταυτότητας είναι ορατός και χρήζει άμεσης, ουσιαστικής αντιμετώπισης.

Ο εγκλεισμός μας στις μεγαλουπόλεις υπονομεύει, ανατρέπει τη φιλικότητα, τη θερμότητα και ανιδιοτελή επικοινωνία, ενώ ευνοεί τη στεγνή και απεχθή μοναξιά. Η φτώχεια, η ανεργία, η πείνα και η εξαθλίωση που μαστίζουν μεγάλες μάζες της ανθρωπότητας, είναι ακόμη κάποιοι άλλοι λόγοι που ώθησαν την κοινωνία στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα και ναρκωθετούν την παγκόσμια ειρήνη. Η εικόνα της σημερινής εποχής είναι αποκαρδιωτική.

Δυστυχώς, όμως, στις μέρες μας, προβάλλει έντονη η αποχαλίνωση των αξιών και ο κλυδωνισμός του δημοκρατικού πολιτεύματος. Απόρροια όλων αυτών αποτελούν η υπαρξιακή αγωνία, η ανασφάλεια, ο φόβος, η μοναξιά, η περιθωριοποίηση, η αδικία, το αίσθημα της κατωτερότητας και μειονεξίας.

Παραμένει, λοιπόν, ιδανικό η σφυρηλάτηση μιας παγκόσμιας συνεργασίας που θα στηρίζεται στην ισότητα των λαών, των εθνών, των ομάδων και στον αλληλοσεβασμό.

Τούτο τον αιώνα, συμπερασματικά, προοδεύσαμε μα δεν ευτυχίσαμε και δεν ειρηνεύσαμε. Δες και όλα έχουν συνωμοτήσει να μας αποπροσωποποιήσουν. Άραγε μπορούμε να ευελπιστούμε ως Ελληνισμός και ως ανθρωπότητα σε ένα καλύτερο αύριο που θα έχει ως πυρήνα τον οραματισμό του

τον άνθρωπο και την ειρήνη;

Κι όμως, μέσα σε ένα κόσμο που τείνει προς την οικουμενική ομοιομορφία, η οποία είναι βασισμένη στην βιομηχανοποίηση των αγαθών, αναρωτιέται κανείς τι θα μπορούσε να πράξει ο Ελληνισμός σήμερα, ώστε να δώσει ένα άλλο πρόσωπο στον σύγχρονο κόσμο.

Θα ήταν ασύγγνωστος αφορισμός, αυθαίρετο συμπέρασμα, να υποθέσουμε πως ο σύγχρονος κόσμος, δεν είναι αξιόλογος. Όπως θα ήταν αφέλεια να υποστηρίζουμε πως ο κόσμος μας είναι ο καλύτερος δυνατός. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο προτείνουμε τις ανθρωπιστικές αρετές του ελληνισμού ως το αναγκαίο υπόβαθρο και συμπλήρωμα, αλλά ταυτόχρονα και την μαγιά που θα μεταμορφώσει την σημερινή κοινωνία σε ένα όμορφο δημιουργικό κόσμο ειρηνικής συνύπαρξης, σε πόλο έλξης των ανθρώπων χαρισμάτων. Τα ιδανικά, όμως, από μόνα τους δεν αρκούν. Η ευθύνη που μας βαρύνει είναι τεράστια, αφού ως Έλληνες έχουμε την υποχρέωση να διαφυλάξουμε τον πολιτισμό μας, τις αξίες και τα ιδανικά, που οι πρόγονοί μας, μάς κληροδότησαν. Μπορούμε να διαδραματίσουμε ρόλο πρωταγωνιστικό σε μια προσπάθεια παγκόσμιας εμβέλειας, ενώνοντας τις φωνές μας με τη φωνή όλων των ανθρώπων, που οραματίζονται μια εξανθρωπισμένη ειρηνική οικουμένη και όχι ένα εμπορευματοποιημένο παγκόσμιο χωριό.

Κυριότερο μέλημά μας οφείλει να είναι η ορθολογιστική χρήση της μηχανής και η εξύψωση του ανθρώπου. Το μέλλον μπορεί να είναι ειρηνικό και ευοίονο μόνο αν γίνουν βίωμά μας, πράξη ζωής και έγνοια μας τα απλά τούτα λόγια του Σεφέρη: «Τα ιδανικά της ειρήνης και της δικαιοσύνης όσο νωρίτερα μπουν στις καρδιές, τόσο βαθύτερα θα ριζώσουν και θα διατηρηθούν».

Ο εφιάλτης μιας πυρηνικής καταστροφής μπορεί να εκλείψει με την καταστροφή των πυρηνικών και χημικών όπλων. Τα προγράμματα κοινωνικής ευημερίας, η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και αγάπης προς το φυσικό περιβάλλον, οι κοινωνικές παροχές, η θετική αξιοποίηση της τεχνολογικής ανάπτυξης είναι προϋποθέσεις που συμβάλλουν στην επικράτηση της ειρήνης.

Η παιδεία προβάλλει ως η μόνη όαση, ως ο ισχυρότερος αντίποδας στον ωφελμιστικό συρμό της εποχής μας, στο αμοραλιστικό και τεχνοκρατικό πνεύμα. Καλλιεργεί και εμπεδώνει τις αρχές της ισότητας, της ισονομίας, της φιλαλληλίας, του αλτρουϊσμού, του λιτού βίου. Μας απαλλάσσει από την μηχανοποιημένη σκέψη, μας θωρακίζει με

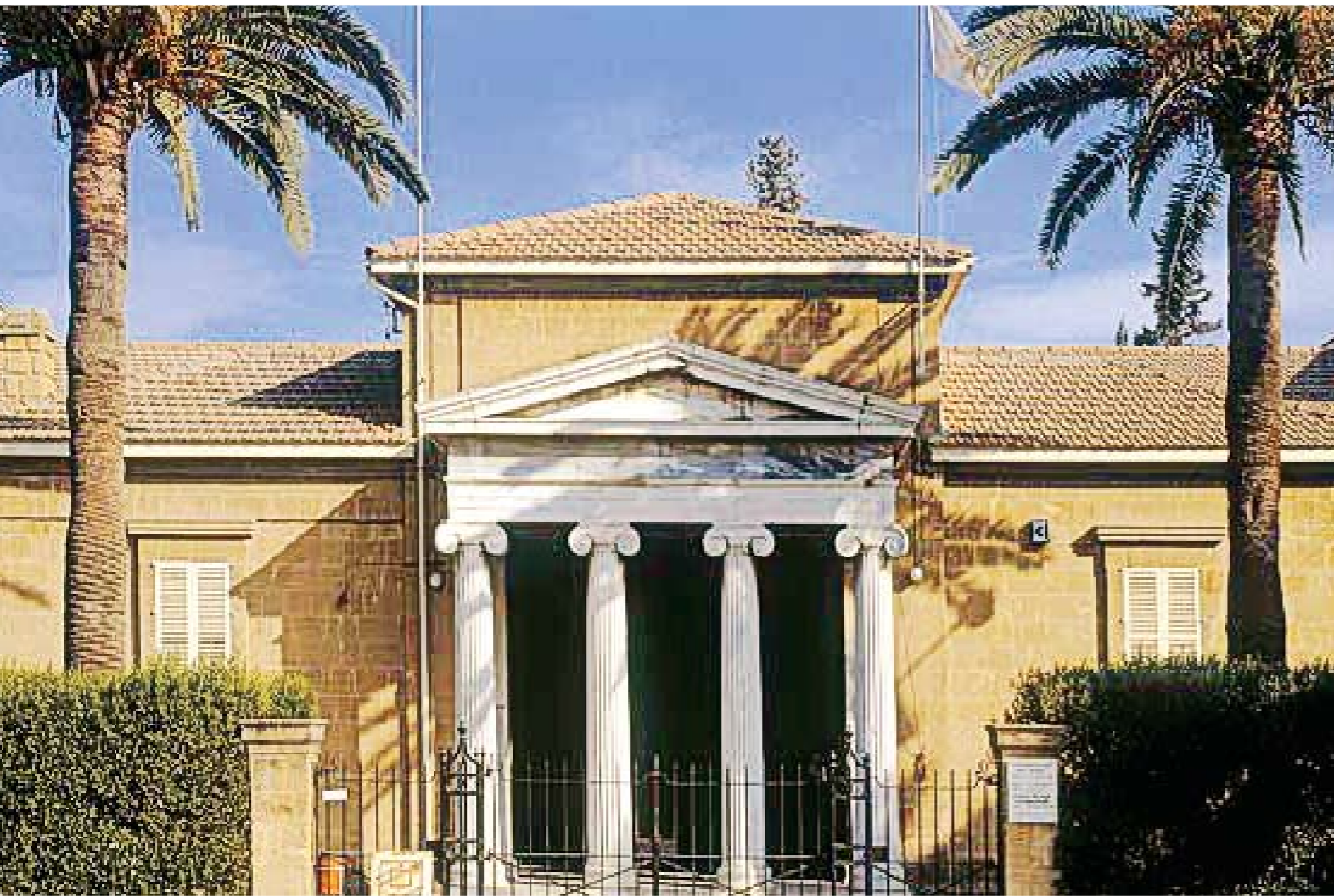

τον αυτοσεβασμό και τον ετεροσεβασμό, με την εσωτερική καλλιέργεια της ψυχής. Αναπτύσσει το φιλειρηνικό πνεύμα, προβάλλει τα ανθρωπιστικά ιδανικά, μας επανασυνδέει με τις ζωοδότρες αξίες της παράδοσης.

Στη δημιουργία ενός πνεύματος υψηλής διανοησης μέσα στην Ευρώπη μπορεί ασφαλώς να συμβάλει η ανθρωπιστική παιδεία. Οι Έλληνες ήταν οι πρώτοι που μίλησαν για ανθρωπιστική παιδεία, που τόνισαν την σημασία του ορθού λόγου. Όχι, όμως, ενός στείρου και ανούσιου λόγου, όπως αυτός επικρατεί σήμερα με την κυριαρχία της άγονης τεχνοκρατικής αντίληψης και της λογικής του κέρδους. Η ελληνική παιδεία έχει χρέος να αξιοποιήσει την πλούσια προγονική κληρονομιά

και να την εναρμονίσει με τα σύγχρονα τεχνολογικά και κοινωνικά δεδομένα. Η καλλιέργεια του πνεύματος της συνεργασίας, της κοινής προσπάθειας, της αλληλεγγύης, της πειθαρχίας, η αποβολή της εγωπάθειας συντελούν στην σύσφιξη των σχέσεων, στην συνεργασία των λαών. Οφείλουν, λοιπόν, οι φορείς της ελληνικής παιδείας, εκτός από την παροχή γνώσεων, να μεταλαμπαδεύσουν στους νέους σε ελληνικό ευρωπαϊκό, πανανθρώπινο επίπεδο αξίες και ιδανικά για την πνευματική καλλιέργεια και την ηθική αυτοτελείωσή τους.

Η παιδεία μας, στην Κύπρο ειδικότερα, επωμίζεται το μεγάλο καθήκον της προετοιμασίας των νέων μας για την ειρηνική συμβίωση και συνεργασία, μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να εξανθρωπίσει τον μαθητή και όχι απλώς να τον κοινωνικοποιήσει. Οφείλει να τον βοηθήσει να εκτιμήσει ορθά τη γλώσσα, την ιστορία, τη γεωγραφία, τον πολιτισμό, τη θρησκεία και τις κοινωνικές δομές του δικού του πολιτισμού, αλλά και εκείνου άλλων εθνοτικών ομάδων, χωρίς ούτε ισοπέδωση και απώλεια της εθνικής μας ταυτότητας αλλά ούτε αντίθετα σε ροπές εθνικιστικές και ρατσιστικές. Ειδικότερα στα πλαίσια κοινών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, πολιτισμικών ανταλλαγών, κοινών συνεδρίων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, οικονομικών συναλλαγών, κοινών αθλητικών και μουσικών εκδηλώσεων και στο πνεύμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούμε να συνυπάρξουμε ειρηνικά σε μια ενιαία Κύπρο.

Η αναβίωση επομένως αξιών, όπως η γλώσσα και η πατρίδα, είναι απαραίτητη για την ενίσχυση

της εθνικής μας συνείδησης και τελικά την διαφύλαξη της πολιτιστικής και εθνικής μας φυσιογνωμίας, χωρίς τούτο να αντιστρατεύεται τον αγώνα για την επικράτηση ενός πνεύματος οικουμενικής συνεργασίας.

Αναπόσπαστο τμήμα της Παιδείας αποτελεί ο θεσμός της οικογένειας. Η γόνιμη λειτουργία του θεσμού της οικογένειας υποστηρίζει τη μόρφωση, ασκεί αέναο, αιώνιο εκπαιδευτικό ρόλο, παρέχει ποικιλία ερεθισμάτων για την καλλιέργεια ηθικών αξιών του Ελληνισμού. Ενισχύει ακόμη την ωριμότητα, την αυτογνωσία, την αυτοεκτίμηση, γνωρίσματα ενός χρήσιμου στην κοινωνία πολίτη. Ο Ελληνισμός δημιουργός και κατοχυρωτής του θεσμού της οικογένειας είναι ο μόνος αρμόδιος για τη διάδοση και καρποφόρηση του θεσμού μέσα σε ένα σύγχρονο ειρηνικό κόσμο.

Παράμετρο του μεγάλου κεφαλαίου Παιδείας,

αποτελεί για τον Ελληνισμό και η Χριστιανική Ορθοδοξία. Αξίες του Χριστιανισμού, όπως η αγάπη προς τον Θεό και τον συνάνθρωπο, η αλληλοβοήθεια, η μετριοφροσύνη πρέπει να διαδοθούν και στους υπόλοιπους λαούς, ανεξάρτητα από το θρήσκευμά τους. Ο σύγχρονος κόσμος θα μπορεί τότε να χαρακτηρίζεται ως φιλειρηνικός και δημιουργικός, με την συμβολή βέβαια του Ελληνισμού. Η ορθόδοξη πίστη μπορεί να αποτελέσει και σήμερα συνεκτικό κρίκο του έθνους, αλλά και το μέσο καλλιέργειας μιας διαθρησκευτικής προσέγγισης, μέσα σε ένα παγκόσμιο πνεύμα ανεξιθρησκείας και ανοχής.

Παραστάτης της παιδείας οφείλει να σταθεί η Πολιτεία. Η Δημοκρατία, η αξιοκρατία και η δικαιοσύνη θα πρέπει να ακτινοβολήσουν και πάλι στο στερέωμα. Μόνο μέσα από ένα οικουμενικό πνεύμα συνεργασίας και επαγρύπνησης θα μπορέσει ο Ελληνισμός να λειτουργήσει ως ευεργετικός παράγοντας στην επικράτηση της παγκόσμιας ειρήνης. Τότε μόνο θα εξανθρωπιστούμε.

Επιτακτική προβάλλει η ανάγκη για ανύψωση του ολυμπιακού ιδεώδους, το οποίο αποβλέπει στον απεγκλωβισμό, στην απελευθέρωση του ανθρώπου από κάθε δουλική εξάρτηση, από κάθε μορφή μικροπρέπειας και εξαθλίωσης, αποβλέπει στην πειθαρχία, στην ευταξία και στην ευνομία. Θεμελιώδη στοιχεία του ολυμπισμού η επιβράβευση του ανθρώπου, η αφοσίωση στην ελευθερία, στο συναίσθημα της αυτοεκτίμησης, στην επίγνωση της υπευθυνότητας. Έτσι επιτυγχάνονται η καλλιέργεια του πνεύματος της αλληλεγγύης, της συνέπειας, η θεραπεία του υπερτροφικού εγωισμού, η ανάπτυξη της ομαδικότητας. Παράλληλα αναδεικνύονται μέσα από το Ολυμπιακό πνεύμα οι πανανθρώπινες αξίες, όπως η ευγενής άμιλλα, η συναδέλφωση των λαών, η συνεργασία, η ειρήνη, παραμερίζονται οι φυλετικές, θρησκευτικές, πολιτικές διαφορές μεταξύ των λαών, παραμερίζονται οι οικονομικοί και πολιτικοί ανταγωνισμοί και εδρεώνεται ο πόθος όλων των λαών για την παγκόσμια ειρήνη.

Το αντιστάθμισμα, συνοπτικά, στις κρίσεις και στα αδιέξοδα είναι η επαφή με τις αξίες του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, όπως η παιδεία, η δημοκρατία, το μέτρο, η αρετή και άλλες αξίες όλες ανθρωπιστικές που τόσο χρειαζόμαστε για να μην ισοπεδωθούμε από την ραγδαία υλικοτεχνική ανάπτυξη και για να μην φτάσουμε στην υπονόμευση της παγκόσμιας ειρήνης. Αξίες επομένως, όπως το μέτρο, ο ανθρωπισμός, η

αυτογνωσία, τις οποίες δίδαξαν στους άλλους οι αρχαίοι Έλληνες, πρέπει να περισωθούν, να αναβιώσουν σήμερα, αν θέλουμε μία καλύτερη ποιότητα ζωής, στηριγμένη σε αρετές, όπως η υπευθυνότητα, ο αλληλοσεβασμός, η ειρήνη και όχι σε φαινόμενα, όπως ο ατομικισμός, ο εθνικισμός, ο ρατσισμός. Η αναβίωση αξιών, όπως η ελευθερία, η δικαιοσύνη, η αξιοκρατία και ο διάλογος, θα βοηθήσουν καθοριστικά στην ενίσχυση του «εμείς», στην καλλιέργεια της συνεργασίας και της αλληλεγγύης και στην ανάπτυξη της κοινωνικής συνείδησης των λαών μέσα σε συνθήκες αρμονικής και ειρηνικής ζωής.

Με την ενεργοποίηση των ηθικών αξιών, ο ελληνικός λαός οφείλει να διαδώσει και να διαφυλάξει τις χαρακτηριστικές κοινωνικές αρετές του έθνους. Ο ενστερνισμός της φιλίας, της φιλοξενίας, της συνεργασίας, του μέτρου, της μετριοφροσύνης και της ανιδιοτέλειας προς τους άλλους λαούς θα αποβάλει τις αντιπαράθεσεις και τις φυλετικές, θρησκευτικές μισαλλοδοξίες από τα κοινωνικά σύνολα υστερόβουλα και χαμερπή αισθήματα.

Αναντίλεκτα ο Ελληνισμός σήμερα μπορεί να συμβάλει στην ανανέωση της ζωής του σύγχρονου κόσμου εξανθρωπίζοντάς τον. Είναι μια πρόταση ζωής ο Ελληνισμός, επειδή το ρωμαλέο πνεύμα του αγκαλιάζει κάθε πτυχή των ανθρωπίνων κοινωνικών σχέσεων. Συνεπώς, ο Ελληνισμός είναι η πυξίδα για όλους τους λαούς, μια κατευθυντήρια ιδέα, ένας «κόσμος» με όλη την σημασία της λέξης, έπαινος και τιμή για κάθε άνθρωπο, μια και είναι ταυτόσημος με τις πανανθρώπινες αξίες στο σύνολό του. Είναι ο δρόμος προς την αρετή. Ας ασπαστούμε όλοι μας λοιπόν, το πνεύμα του Ελληνισμού, που είναι η αγάπη, η φιλία, η συνεργασία και η ειρήνη μέσα από την κίνηση του σώματος της ψυχής και του πνεύματος. Γιατί ό,τι δεν δημιουργεί δεν ζει. Και ίσως τότε συμβάλουμε στην ολοκλήρωση του οράματος για μια φιλειρηνική, πνευματική αξεπέραστη κοινωνία, διατηρώντας παράλληλα αναλλοίωτη την αυθεντική μας πολιτιστική και εθνική ιδιαιτερότητα. Με μια οικουμενική προσπάθεια μπορούμε να ελπίζουμε σε κάποια διέξοδο και να οδηγηθούμε σε μια γόνιμη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του Ελληνισμού.

Άραγε θα τα καταφέρουμε να ευτυχήσουμε, ειρηνεύοντας; Ο χρόνος θα δείξει πόσο ώριμοι είμαστε ως Ελληνισμός, αλλά και ως ανθρωπότητα, για να οδηγηθούμε σε ένα κόσμο ειρήνης, συνεργασίας και προόδου, μακριά από κρίσεις και αδιέξοδα. ■